

Megnar tónleikatiltak

Oddagrein

HESA vikuna verður skipað fyri einum stórum og sera áhugaverdum tónleikatiltaki í Føroyum. Tað er ATLANTSLJÓMUR, (North Atlantic Choir Festival), ið stendur á odda fyri tiltakinum, sum uttan iva er eitt tað størsta og mætasta í Føroyum nakrantíð.

TILTAKIÐ er sprottið burtur úr einum livandi og spennandi samstarvi millum kór og tónleikarar í fleiri av næstu grannalondum okkara. Alla hesa vikuna hava tónleikararnir verið saman og hildið konserter ymsa staðni kring landið. Alt hetta endar so við einum øgiligum „braki“ í Norðurlandahúsinum leygardagin og sunnudagin, har heimskennda tónleikaverkið „Requiem“ eftir Verdi verður framført undir leiðslu av gitna kór- og orkesturláðaranum, Yaacov Bergmans. Millum kórini, sum verða við til framförluna, er eisini okkara egna Havnakór.

TAÐ verður oftani tjakast um, í hvønn mun vit føroyingar sum smátjóð í heila tikið skulu „gemenga“ okkum við teir stóru úti í verð. Hetta hoyrdu vit m.a., tá farið varð undir at fáa føroyskum fótbóliti aljóða viðurkenning. Í dag siggja vit, hvussu stóran týðning lutteka okkara í tí høpinum hevur fyri allan ítrottargrundin sum heild. Sama kann sigast um onnur øki, eitt nú tónleikin. Tað at vit fáa kend tónlistafólk úr útheiminum til Føroya at framføra stórværk saman við okkara egna tónlistafólki er so sanniliga eisini ein týðandi íblástur.

TAÐ hevur týðning fyri okkara samleika og fyri okkum sum mentað smátjóð, at vit fáa íblástur uttanfrá. Nettup, hesin íblástur er við til at blæsa liv í okkara egna mentanarlív. Og ein av mest týðandi katalysatorum fyri at fremja henda útvikling hevur verið Norðurlandahúsið, sum hevur virkað sum ein felagsnevniari og ein magnet fyri gongdina.

MEN tað er greitt, at slíkt kemur ikki í lag uttan, at tað eru fólk við hugsjónum og vilja, sum standa aftanfyri. Ein av upphavsmonnunum til stóra tónleikatiltakið í hesi vikuni er sjálvur „the grand old man“ í føroyskum tónleikalívi, eldsálin Ólavur Hátún. Hann hevur stjórnað Havnakórinum í eitt mannamíni og hevur við sínum eldhuga fyri tónleikinum verið við til at leggja lunnar undir tað ríka tónleikalív, sum í dag finst í Føroyum. Tað er at vóna, at Ólavur Hátún, sum nú hevur lagt frá sær sum Musikkiskúlaeigari, í sínum ótíð fer at halda fram við at geva øðrum íblástur. Vit eiga ikki at undirmeta týðningin av at eiga fólk, sum hava hugsjónir og vissionsir. Spurningurin er, hvussu vit lofta teimum og gera tær til veruleika. Verdis Requiem er bert eitt dømi um, hvussu hetta kann eydnast.

TÁ hetta er sagt, eiga vit ikki at gloyma tann ómetalliga týðning tað hevur fyri tónleikalívið, at tað finnst fólk kring alt landið, ið eru virkin og hava hugflog og sum við einum vilja av stáli eru við til at halda liv í og menna tónleikalívið har á plássinum. Tað verður sagt, at Norðurlandahúsið hevur havt stóran týðning, men at tað hevur líkasum ikki megnað at stímbra tónleikalívið úti kring landið. Møguliga er okkurt um hetta, men tað er umráðandi, at vit ikki seta tingini upp ímóti hvørjum øðrum. Tí vit hava brúk bæði fyri Norðurlandahúsinum og tí livandi mentanarlívinum, sum finst úti kring oyggjarnar. Spurningurin er, hvussu tú samansjóvar hesi betri. Hvussu fær tú tað eina at stímbra hitt og øvugt.

LATIÐ okkum nú leggja til brots og fara inn í eina nýggja öld við mentanini, harimillum tónlistini í skjaldramerkinum, og latið okkum brúka ta peningaligu orku, sum er neyðug til tess. Í síðsta enda gagnar ein livandi mentan eisini vinnulívinum. So talan er um eina ilögu í alt samfelagið og harimillum eisini vinnulívið, tá pengar verða settir av til mentanartiltak og mentanarfólk.

Sosialurin

Sjónarmið

Føroyar á vegamóti

*Tann skipaða loysingin, sum
danir skulu gjalda!*

Havi við áhuga lisið um og lurtað eftir verkætlanum við at fremja ta „skipaðu loysingina“ hjá Tjóðveldisflokkinum. Eisini tí eg helt tað vera sera skilagott, at hesin flokkurin slepti sínum politikki at kvetta við Danmark sambært eina fólkaatkvøðu, sum er meira enn fimti ára gomul, og sum við tí dag ikki kenna okkum bundin av.

Tað hevur verið spurt, hvør skuldi gjalda fyri loysingina. Bløðini vóru full av aftursvarum frá einamest loysingarhugadum fólki, og tey vóru samd um, at vit føroyingar skulu sjálvir gjalda.

Men eg má viðganga, at eg eri blivin meira og meira bilsin og ótryggur, hvørja ferð eg lurti eftir varaløgmanni. Hesin er ungur á aldri og óroyndur í politikki, kanska er tað tí? Tá ein lurtar eftir lögmanni, sum er formaður í Fólkaflokkinum, og eisini formanninum í Sjálvstýrisflokkinum, sum bæði eru í meira bünun aldri og roynd í politikki, so fær ein aðra fatan av ætlanum við sokallaðu sjálvstýrismálunum. Tað er tí ilt hjá okkum vanligu borgarum at skilja, hvat er avtalað í samgonguni, og hvat skal henda á hesum økinum.

Tað, at varaløgmaður bedýrar, at talan er um ein skipaðan, siviliseraðan, demokratiskan útvikling, er í lagi, og tað vátar, at bæði hann sjálvur og flokkur hansara áðanna, at tað er einasti vegur at ganga. Men hesi vøkru hugtøk eru nú meira ein sjálfv fylgja, enn at tey kunnu beroliga nakran, tí tey í

sær sjálvum ikki tryggja nakað sum helst.

Ríkisfelagsskapurin skal varðveittast, men sum ein »ríkfelagsskapur« millum tvey javnbjóðis lond. Heima-stýrslógin, sum er útdeligeringslóg, skal avloysast av eini avtalu ella nýggjari lóg við danir, har útdeligeringin skal vendast á høvdið. Síðan skal alt annað loysast við avtalu við Danmark. Tað er uppskriftin hjá varaløgmanni. Hvar er sjálvstýrið, hóma vit tað nú? Og tann sjálvstøðugi føroyski búskapurin, hvar er hann?

Høvuðsgrundarlagið er nýggja avtalan um bankamálið v.m., sum gevur okkum væl av peningi, og ikki minst avtalan um tann hækkaða blokkstudningin fyri 1999, 2000 og 2001, sum vit hava tryggjað okkum úr Danmark. Jamen, var tað ikki blokkstudningurin, sum er av tí ónda, og sum fordervar okkara búskap, og var tað ikki hendan studning, sum vit skuldu sleppa okkum av við?

Altso, grundarlagið undir loysingini – skipað ella óskipað – er verandi og komandi avtalu við Danmark um pening til Føroya???

Tann danska stjórnin hevur í Fólkatýninginum sagt frá, at fleiri avtalu um meiri pening til Føroya verða ikki gjørdar. Pengakassin er nú afturlatin fyri føroyingum, har er ikki meira at heinta.

Tað órógvur okkum borgarar, at alt ovhengur av meiri peningi úr Danmark, tað hendir, tó at vit hava eina politiska

samgongu og eitt landsstýri, sum sigur okkum ikki at tørva pening úr Danmark, og at vit skulu tí hava »suverena loysing«. Tað verður tosað um skiftistíð, men hvussu leingi kemur hon at vara, og hvat so aftaná? Hava vit føroyingar tá funnið og út-vunnið olju, sum gevur okkum stórar inntøkur? Annars er einki tekin til, at vit koma at klára okkum tá, heldur enn nú. Og avleiðingarnar av hesum, tær kunnu vit helst longu nú forútsiga.

Nei, tað er einki boð komið uppá, hvussu Føroyar liva – yvirleva – búskaparliga sum suverener statur. Tað er hesum vit borgarar slotra eftir. Og tí frykta fólk fyri, at endin kann bliva ein ógvuslig realniðurgongd í seinasta enda, sum kemur at raka alt fólkið og serliga teir veikastu samfelagsbólknar. Og tað verður enná ikki allur prisurin!

Um tað veður so, so er tað dýrkeypt, tað, sum onkur kallar »at spæla fólk í húsi«. Tí er umráðandi, at ikki verður farið skeivt fram.

Peningarúgván, sum nú er fingin til vega úr Danmark fyri í ár og trý tey komandi árin fram, skal hon nýstát til at skava út yvir verulugu støðuna, sum kemur aftaná? Út yvir blokkin

gjalda danir 1/4 milli-ard/ár.

Hví var tað annars so umráðandi at tryggja sær tann av somu flokkum og somu fólkum so illa kenda blokkstudulin í hækkaðum líki fram til og við ár 2001?

Í valdystinum herfyri søgdu hesir flokkar – og einamest flokkurin hjá varaløgmanni, at vit kunnu saktans klára okkum sjálf í Føroyum á sama livistøði ella enn hægri støði, uttan nakran pening úr Danmark, og blokkstudningurin er av tí ónda, og skal burtur? Men nú???

Flestu føroyingar skilja, at vit í Føroyum skulu hava meiri sjálvstýri, og at Heimastýrslógin eigur at verða endurskodað ella avloyst, men stórt meira av hesum loysingarætlanum skilja vit ikki? Vónandi verður tað meira skiligt sum fráliður.

Fyri meg sýnist tjóðveldispolitikkurin í dag sambært varaløgmanni at vera: Danmark skal gjalda, ikki vit føroyingar, vit skulu bert valda!

Er hetta ein verdugur politikkur fyri Føroyar? Er hetta ein realistiskur politikkur, sum Danmark vil góðtaka?

Livst so spyrst!

Birgir Mohr

Minnist til haldaragjaldið!